

Vernor Vinge
GELMĖ DANGUJE
PIRMA KNYGA

Mokslinis fantastinis romanas

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS!!!

HUGO AWARD™
2000

Tarpžvaigždinių Prekybininkų civilizacija Keng Ho jau seniai ruošėsi ekspedicijai link tolimos Mirgančiosios žvaigždės. Tačiau išsvajotą tikslą jie pasiekė ne vieni. Mirgančiosios paslaptys bei turtai priviliojo ir kitą žmonių civilizaciją - emergentus, ginkluotus nepažįstamu, neįveikiamu Fokusu...

„Grandiozinis romanas, tikras tūkstantmečių sandūros šedevras, kurį perskaitys dešimtys milijonų tikros mokslinės fantastikos gerbėjų.“
THE NEW YORK TIMES

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
200 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Vernon Vinge - DEEPNESS IN THE SKY
New York, Bantam books, 2001

Copyright © by Vernor Vinge, 1999

Cover art copyright © by Stephen Youll, 1993

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2001
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Prologas

Šio Žmogaus medžioklė išsitęsė per aštuoneta amžių ir šimtus šviesmečių. Ir paieška vyko taip slaptai, jog apie ją žinojo netgi ne visi ieškantys. Iš pradžių tai buvo tiesiog šifruoti užklausimai, slypintys radijo transliacijose. Bet ėjo dešimtmečiai ir amžiai. Pasirodė siūleliai, interviu su Žmogaus kelionių draugais, strėliukės įvairiausiomis kryptimis: Žmogus vienui vienas keliauja kažkur į tolumą; Žmogus mirė gerokai anksčiau, nei prasi-dėjo jo paieškos; Žmogus surinko laivyną ir grįžta kariauti.

Laikas bėgo, ir iš istorijų išsiskyrė panašiausios į tiesą. Liudijimai atrodė tokie įtikinantys, kad atskiri laivai numodavo ranka į grafikus ir ištisis dešimtmečius sugaišdavo naujų pėdsakų paieškoms. Dėl nukrypimų ir gaišaties pražūdavo didžiuliai turtai, tačiau nuostolius patirdavo nedaugelis pačių turtingiausių prekybinių Šeimų, ir šie būdavo slapta nurašomi. Šeimos buvo tokios turtingos, o paieškos tokios svarbios, jog kolosalūs nuostoliai beveik nieko nereiškė: Žmogus keliavo vienas - miglotas skirtingų asmenybių pėdsakas, vienkartinių darbų smulkiuose prekybiniuose laivuose grandinė, tačiau jis vis artėjo

ir artėjo link šio Žmonių Kosmoso pakraščio. Ir štai paieškos sritis susiaurėjo iki šimto šviesmečių, iki penkiasdešimties, iki dvidešimties - ir iki pustuzinio žvaigždžių sistemų.

Ir galiausiai Žmogaus medžioklė susikoncentravo vieninteliame pasaulyje Žmonių Kosmoso pakraštyje greta Galaktikos branduolio. Atėjo laikas, kuomet Semis nusprendė, jog medžioklės užbaigimui tikslinga pasiūsti visą laivyną. Nei komanda, nei netgi dauguma savininkų nežinojo tikrojo užduoties tikslo, bet šansai galų gale užbaigti paieškas buvo labai dideli.

Ir Semis išsilaipino Trilende. Šį kartą laivyno kapitonas galėjo sau leisti teisėtai užsiimti smulkmenomis: jis vienintelis visame laivyne pažinojo Žmogų asmeniškai. O įvertinus dabartinį Semio laivyno populiarumą šiose vietovėse, jis būtų pajėgęs prasiveržti pro bet kokias biurokratinės kliūtis, jeigu šių atsirastų. Pakankamai gerbtinos priežastys... Tačiau Semis bet koku atveju būtų atvykęs į planetą.

Aš laukiau, ilgai laukiau, ir štai netrukus mes jį nutversime.

- Kodėl privalau padėti jums kažko ieškoti? Paprašykite savo mamytės! - Trumpulis traukėsi į

savo kabineto gilumą. Už jo matėsi centimetrinis pravirų durų plyšys, ir trumpulis skubiai jas užtrenkė, tačiau Semis spėjo pastebėti išsigandusią vaiko akį, žvelgiančią į juos pro plyšį. Trumpulis piktai grėžė žvilgsniu Girininkijos konsteblius, įėjusius į pastatą priešaky Semio. - Kartoju jums dar kartą: mano reikalas - tinklas! Jeigu jūs negalite tenai surasti to, ko norite, vadinasi, aš jums šito duoti negaliu!

- Atleiskite, - Semis patapšnojo per petį arčiausiai stovinčiam konstebliui. - Atsiprašau...

Ir jis prasibrovė pro savo sargybinių gretas.

Kabineto šeimininkas matė, kad jo link skverbiasi kažin kas aukštas, ir ištiesė ranką link stalo. Dieve mano, jeigu jis driokstels savo tinklines duomenų bazes, jie iš jo nieko negaus!

Bet tasai veikėjas sustingo pusiaukelėje ir apstulbęs įsistebeilijo į Semio veidą.

- Admirolas?

- Jums leidus, laivyno kapitonas.

- Taip, žinoma! Mes jus kasdien matome naujienu laidose. Prašau sėstis! Ar tai jūs - užklauso šaltinis?

Trumpulio manieras pasikeitė - tarsi gėlė būtų išsiskleidusi priešais saulę. Matyt, šiuose kraštuose Keng Ho buvo populiariesnė už Girininkiją.

Po poros sekundžių šeimininkas - "privatus seklys", kaip jis save vadino, - jau traukė užrašus ir paleidinėjo paieškos programas.

- Hm... jūs neturite nei vardo, nei gero išorės aprašymo - tik spėjimą atvykimo datą. Taigi, Girininkija tvirtina, kad jūsų žmogus pasivadino Bidvelu Dunkanu... - Jis nužvelgė nekalbius konsteblius ir nusišypsojo. - Jie puikiai sugeba iš nepakankamos informacijos daryti beprasmiškas išvadas. Bet šiuo atveju... - jis kažką padarė su paieškos programomis, - Bidvelas Dunkanas. Taip, dabar, kai jis ieškomas, aš, regis, prisimenu, jog apie jį kažką jau girdėjau. Prieš šešiasdešimt ar šimtą metų jis buvo gerokai išgarsėjęs. Ši figūra pasirodė iš niekur su kukliomis lėšomis ir stulbinančiais savireklamos sugebėjimais. Per trisdešimt metų jis pelnė kelių stambių korporacijų paramą ir netgi pačios Girininkijos simpatijas. Tvirtinama, jog Dunkanas - pinigingas žmogus, bet anaipol ne kovotojas už laisvę. Jis paprasčiausiai norėjo leisti pinigus pagal kažkokį ilgalaikį ir beprotišką planą. Koks gi tas planas? Jis norėjo... - Privatus seklys kilstelėjo akis nuo priešais jį bėgančios informacijos. - Jis norėjo finansuoti ekspediciją link Mirgančiosios!

Semis tik linktelėjo.

- Velniai rautų! Jeigu jam būtų pavykę, tai eks-

pedicija iš Trilendo jau būtų pusiaukelėje. - Seklys sekundėlei nutilo, tarsi svarstydamas tokią galimybę, ir grįžo prie užrašų. - Ir, žinote, jam beveik pasisekė. Toks pasaulis, kaip šiandieninis mūsiškis, stengdamasis pasiekti žvaigždes išsyk subankrutuotų. Bet prieš šešiasdešimt metų į Trilendą atskrido pavienis Keng Ho laivas. Žinoma, jie neketino pažeisti savo grafiko, bet kai kas iš Dunkano šalininkų vylėsi, kad jie mums padės. Dunkanas su šia idėja buvo visiškai nesu-sijęs, jis net nesikalbėjo su Keng Ho. Ir po to pasi-tikėjimas Bidvelu Dunkanu gerokai susilpnėjo. Tada jis pradingo iš horizonto.

Visa tai buvo Trilendo Girininkijos užrašuose. Semis tarė:

- Taip. Mus domina, kur šis individas yra šiuo metu.

Jau šešiasdešimt metų į Trilendo saulės sistemą nebuvo užsukęs nė vienas tarpžvaigždinis laivas. *Jis čia!*

- A, tai jūs domitės, ar mes neturime kokios nors papildomos informacijos, kuri galėtų būti naudinga netgi po to, kas pas mus nutiko per tre-jus pastaruosius metus?

Semis vargais negalais ištvėrė nesikarščiavęs. Truputis kantrybės - ką gi tai reiškia, palyginti su

laukimo šimtmečiais?

- Taip, - geranoriškai išmintingai atsakė jis. - Kaip manote, ar gerai buvo apžiūrėti visi kampai?

- Teisingai. Ir jūs atėjote ten, kur reikia. Aš apie šį miestą žinau tokių dalykų, kurie žmonėms iš Girininkijos neatrodo reikšmingi ar verti jų dėmesio. Ir aš iš tiesų noriu jums padėti. - Jis peržiūrino kažkokią skenavimo analizę, tad jo plepėjimo nevalia buvo vadinti laiko gaišimu. - Tie kitaplanetiniai pranešimai per radiją keičia mūsų pasaulį, ir aš noriu, kad mano vaikai...

Ūmai seklys suraukė kaktą.

- Cha! Jūs kaip sykis pražiopsojote tą tipą Bidvelą, laivyno kapitone. Matote? Jis mirė prieš dešimtį metų.

Semis nieko nepasakė, bet veikiausiai kažkas jame pasikeitė: sutikęs jo žvilgsnį, trumpulis krūptelėjo.

- A-aš apgailestauju, sere. Gal jis ką nors paliko? Pavyzdžiui, testamentą?

Negali būti. Ne dabar, kai aš atsidūriau taip arti!

Betgi Semis visada žinojo, kad egzistuoja ir tokia galimybė. Visatoje su ribota gyvenimo trukme ir neaprepiamais atstumais tai buvo triviali grėsmė.

- Manau, mus domins bet kokie duomenys - viskas, kas tik galėjo likti po šio žmogaus.

Žodžiai nuskambėjo labai blankiai. "Šiaip ar taip, dabar būtų galima laikyti baigta", - tokia bus paskutinė graudi kokio nors žvalgybos analitiko sudarytos suvestinės eilutė.

Seklys patukseno klavišus ir sumurmėjo, kreipdamasis į savo prietaisus. Girininkijos skyrius nenoriai atestavo jį kaip vieną iš geriausių mieste, taip puikiai paskirsčiusį resursus, jog jie nepajėgė paprasčiausiai konfiskuoti jo įrangos, kad paimtų viską, ką jis turi. Jis nuoširdžiai troško padėti...

- Galbūt testamentas ir sudarytas, laivyno kapitane, tačiau Grandvilio tinkle jo nėra.

- O kokiame nors kitame mieste?

Tas faktas, jog Girininkija išskaidė miestų tinklus, Trilendui žadėjo toli gražu ne džiaugsmingą ateitį.

- Tiesą sakant, ne. Matote, Dunkanas mirė vienoje iš šventojo Ksupero-Elgetos kapinių. Tose, kurios įsikūrusios Lousindere. Ko gero, jo palikimą išsaugojo vienuoliai. Ir esu tikras, kad už deramą įnašą jie jį atiduos.

Trumpulio žvilgsnis vėl įsmigo į konsteblius, ir jo veidas suakmenėjo. Galbūt jis pažino

vyriausiąjį - "miesto saugumo" komisarą. Kas jau kas, o šitie galėjo nedvejodami papurtyti vienuolius be jokio įnašo.

Semis atsistojo ir padėjo privačiam sekliui žodžiais, kurie jam pačiam pasirodė mediniai. Kai jis atsistojo ir pasuko link durų, išsivesdamas savo eskortą, seklys skubiai pakilo iš už stalo ir bėgte leidosi paskui jį. Staiga Semis suprato, jog trumpuliui nesumokėta. Ir atsigręžė, ūmai pajutęs simpatiją šiam žmogui. Jį sužavėjo sugebėjimas reikalauti savo užmokesčio netgi tokių nedraugiškų policininkų akivaizdoje.

- Štai, - prabilo Semis, - viskas, ką galiu jums...

- Ne, ne, - trumpulis kilstelėjo rankas. - To nereikia. Tačiau aš norėčiau prašyti jus paslaugos. Matote, aš turiu didelę šeimą, o vaikučiai - tokie talentingi, jog tokių daugiau ir nėra. Jungtinė ekspedicija neiškeliaus iš Trilendo dar bent kelerius metus. Ar negalėtumėt tarti žodelio, kad mano vaikai, na, bent vienas iš jų?..

Semis palenkė galvą į šoną. Paslaugos, keliančios grėsmę reikalo sėkmei, kainuoja labai brangiai.

- Man labai gaila, sere, - pratarė jis taip švelniai, kaip tik pajėgė. - Jūsų vaikams teks varžytis su visais likusiais. Priverskite juos kaip reikiant

paplušėti koledže. Tegul renkasi tas specialybes, kurios bus praneštos. Tai suteiks jiems gerus šansus.

- Taip, laivyno kapitone! Tai būtent ta paslauga, kurios aš prašiau! Ar nepasirūpintumėt... - jis įdėmiai žvelgė į Semį, ignoruodamas visus likusius, - ar nepasirūpintumėt, kad jiems suteiktų teisę mokytis koledže?

- Žinoma. - Nedidelis akademinių taisyklių pažeidimas Semio visiškai netrikdė. Jis susigaudė, ko iš tiesų prašo pašnekovas. - Sere, aš jums šitai garantuoju!

- Ačiū! Ačiū! - Trumpulis kyštelėjo Semiui į delną vizitinę kortelę. - Čia mano vardas ir duomenys. Aš nuolatos jus atnaujinsiu. Prašau, nepamirškite!

- Taip, mister, e-e-e... Bonsolai. Aš nepamiršiu. Klasikinis Keng Ho stiliaus sandėris.

Miestas niurktelėjo žemyn po Girininkijos flajeriu. Grandvilyje buvo vos pusė milijono gyventojų, tačiau jie glaudėsi sausakimšai prigrūstose dundančiose lūšnose, ir oras virš jų virpėjo nuo vasaros karščio. Aplinkui per tūkstančius kilometrų driekėsi pirmųjų atvykėlių miškų masyvai - nepaliestos žemiško tipo gelmės.

Flajeris lanku veržliai pakilo į mėlyną dangų, sukdamas į pietus. Į greta sėdintį Trilendo "miesto saugumo" šefą Semis nekreipė dėmesio - jis neturėjo nė menkiausio noro būti diplomatiškas. Jis išbeldė ryšio šaukinį savo pavaduotojai, ir jam priešais akis sumirgėjo Kiros Lizolet raportas. Sumas Dotranas sutiko pakeisti tvarkaraštį, ir visas laivynas skries link Mirgančiosios.

- Semi! - autoraporto fone pasigirdo Kiros balsas. - Kaip sekėsi?

Kira Lizolet vienintelė visame laivyne, išskyrus jį patį, žinojo tikrąją ekspedicijos priežastį - Žmogaus medžioklę.

- Aš... - "Mes jį praradome, Kira". Semis nepajėgė prisiversti ištarti šių žodžių balsu. - Pasižiūrėk pati, Kira. Paskutiniai du tūkstančiai sekundžių mano įgaliojimų. Aš dabar keliauju į Lousinderą... surišti paskutinių nutrauktų galų.

Pauzė. Lizolet mokėjo greitai peržvelgti rodiklius. Po sekundės jis išgirdo, kaip ji tylutėliai nusikeikė.

- Tiek to... bet surišk šiuos galus kaip reikiant, Semi. Ir anksčiau pasitaikydavo atvejų, kai mes būdavom tikri, kad jį praradome.

- Ne taip, kaip dabar, Kira....

Apie autorių

Žymus amerikiečių prozaikas ir matematikas Vernoras Vinžas gimė 1944m. Viskonsino valstijoje. Pirmąjį savo apsakymą publikavo 1965m. Buvo vedęs Džoaną Vinž, kuri taip pat yra gana populiari fantastikos rašytoja. Pirmasis romanas – “Grimo pasaulis” pasirodė 1966m. Vernoro Vinžo kūriniai buvo penkis kartus nominuoti prestižinei HUGO premijai. Du romanai pelnė šią premiją: “Liepsnojančios gelmės” (1993) bei knyga, kurią Jūs laikote rankose, - “Gelmė danguje” (2000). Šiuo metu Vernoras Vinžas yra San Diego valstijos universiteto informatikos profesorius.

“Eridanas” planuoja išleisti ir daugiau šio rašytojo kūrinių.

Pastabos

1) "Underhill" ir "Landers" (angl.) - maždaug:
"Gyvenantis po kalva" ir "Kraštietis".